

Ane Visser een allround kleindierliefhebber

Tekst en foto's: Aviculture Europe

Hij is van oorsprong een Fries, wat z'n voornaam al doet vermoeden. Geboren in 1948 in het Friese dorp Berlikum (in het Fries Berltsum geheten) wat is gelegen in het hoge noorden van Friesland, tegen de Waddenzee. Zijn vader was boekhouder en was vroeger voorzitter van de Kleindierensport vereniging "Het Noorden". Thuis hadden ze konijnen en kippen. Die konijnen waren trouwens Angora's en Ane heeft de schaar nog waarmee z'n vader in de oorlog de wol van de Angora's afknipte.

Ane's eerste duiven waren Oud Hollandse Meeuwen, dat waren toen al populaire duiven. Toch hield hij zich in de beginjaren meer bezig met geiten, dat had hij van z'n opa, die hield witte melkgeiten. Zijn eerste witte geitlam kwam bij een parttimer vandaan, die een dag in de week voor zijn vader werkte. Hij kreeg dat lam op zijn 7^e verjaardag cadeau.

Hij werd lid van de plaatselijke geitenfokvereniging, waarvan hij op zijn 18^e jaar secretaris werd en automatisch werd hij daar ook keurmeester, want hij bracht goede dieren. Hij hield zich o.a. bezig met het maken van de Nederlandse Bonte geit, waarvoor hij de Nederlandse melkgeit en de Zwitserse Saanegeit gebruikte. Daarna zat hij in de commissie die de standaard van de Nederlandse Bonte geit heeft laten erkennen en waarvan in 1980 het stamboek werd opgericht.

De Nederlandse Bonte geit kan gemakkelijk 3 tot 5 liter melk per dag produceren, gedurende 300 dagen per jaar. Het ras wordt veel gehouden door hobbyboeren, maar ook in de professionele melkveehouderij voor de productie van geitenkaas.

Rechts: Vlak bij het huis van Ane op de rotonde aan de Nijkerkerlaan staan manshoge kunstkippen opgesteld, die helaas regelmatig aan vandalen ten prooi vallen. Net voor onze komst was er zelfs een kunstkip gestolen, getuige de lege sokkel op deze foto.

In 1977 is hij vanuit Friesland naar Barneveld gekomen en werd daar praktijkleraar aan de praktijkschool voor dieren, wat nu het Practical Training Centre PTC+ wordt genoemd.

In de eerste jaren woonde hij bij een boer en zo konden van lieverlee de geiten ook overkomen vanuit Friesland en was er zelfs weer plaats voor de duiven en andere dieren. Zoals hiervoor al opgemerkt was zijn eerste duivenras de Oud Hollandse Meeuw en die zijn eigenlijk nooit weggeweest. De liefde voor duiven en geiten ging in die tijd bij hem gelijk op.

Links:
Roodzilver gebande Oud Hollandse Meeuw.

Eind jaren 70 kwam er een Helmduif bij hem aanvliegen. Omdat hij zijn duiven in het kippenhok hield - ze vlogen gewoon onder de pannen door naar buiten - kwam er dus wel

eens wat mee. Hij zocht daarna een partner voor die Helmduif en is ze blijven fokken, steeds er voor wakend dat ze niet te grof en te groot werden, hoewel men dat toen op de show steeds meer begon te verlangen.

Rechts: Nederlandse Helmduif, blauw. Mooi type met de gewenste tekening. Ane is geen voorstander van het zware type zoals dat enkele jaren terug op de show nogal populair was.

Inmiddels is men blij dat deze fokkers er toen waren, die met hun instelling het originele type zoveel mogelijk zijn trouw gebleven, en niet zijn meegegaan met de mode voor steeds maar grotere en grovere dieren, die nauwelijks nog konden vliegen. Volgens Ane moet de Nederlandse Helmduif een compacte, niet

te lange vogel zijn met een behoorlijke borstbreedte. Zo'n duif toont nooit te klein.

De Brünner Kroppers heeft hij in rood- en geelwitgeband; hij heeft ze bij toeval kunnen kopen op de wekelijkse dierenmarkt in Barneveld.

Links:
In de volière, roodwitgebande Brünner Kroppers en Nederlandse Helmduiven.

Ze waren van een fokker geweest in Groningen, die was overleden. Het was bekend dat hij prachtige dieren had, maar bij leven kon je nooit wat bij hem kopen. Vandaar dat hij geluk had om ze toen bij een handelaar te kunnen kopen. Ook de Antwerpse Smierels heeft hij daarna op de dierenmarkt in Barneveld kunnen kopen. Hij vond het een imponerend ras, wat je niet veel tegenkwam op de show, bovendien zag hij wel wat mogelijkheden om het type te verbeteren.

Rechts: Kopstudie van een Oud Hollandse Meeuw, waarbij de markante kop en de puntkap goed tot hun recht komen.

Links: Kopstudie van een zwarte Nederlandse Schoonheidspostduif doffer. Deze kleurslag heeft de neiging om bij het ouder worden, storende witte oogranden te tonen. Deze vogel laat een fraaie kopvorm en keeluitsnijding zien. Het overmatige zonlicht geeft hier wat storende schaduwen.

Het laatste sierduivenras is de Nederlandse Schoonheidspostduif; dat ras is er 15 jaar geleden bijgekomen, voornamelijk in de kleur zwart. Dit is ook weer een ras - en in bijzonder de kleur zwart - waar hij een uitdaging in zag.

Rechts: De kop van een Antwerpse Smierel, met imposante kop en snavel.

Links: Een doorkijk in de duivenhokken met achterin de broedcompartimenten, waarin op dit moment (eind oktober) de doffers en duivinnen op aparte hokken zijn ondergebracht.

Rechts: In de zogenaamde loketkasten hebben de duiven hun eigen plek. Hier zien we Nederlandse Helmduiven, rood witgebande Brünner Kroppers en een blauwzilver Nederlandse Schoonheidspostduif.

Inhakend op deze imposante opsomming, werd er nog even over de duiven doorgepraat, zoals de verzorging en de preventieve acties daarbij. Hij voert een standaard duivenvoer, waar hij vroeger de P40 korrel aan toevoegde, maar sinds enige tijd heeft hij die vervangen door een foktoomkorrel zoals voor hoenders wordt toegepast.

Hij mengt tot 15% van deze korrel door zijn voer en na het broedseizoen, als de doffers en de duivinnen zijn gescheiden, voegt hij gerst toe aan zijn voer. Voor zowel de toevoeging van de foktoomkorrel als het gerst, geeft Ane het advies om de hoeveelheid van dit soort toevoegingen geleidelijk op te voeren. Bij plotselinge veranderingen in de voersamenstelling, reageren duiven meestal met dunne mest.

Links: Hier wordt een uitvliegmogelijkheid geboden voor zijn Nederlandse Helmduiven.

Preventief wordt jaarlijks tegen Paratyfus en tegen Paramyxo geënt. Tenslotte wordt er regelmatig Ivomex aan het drinkwater toegevoegd in verhouding tot het aantal duiven, ter bestrijding en voorkoming van uitwendige parasieten. Dit blijkt tevens afdoende te zijn tegen wormen en Trichomoniasis want dat wordt door Ane nooit bij zijn duiven aangetroffen.

Rechts: In de volière zien we hier Antwerpse Smierels, links een roodschild en rechts twee zwartschild exemplaren. De zwartschilden moeten intensief zwart zijn; het zogenaamde lakzwart.

Kortom, zijn hobby bouwde zich uit en naast het houden van allerlei (klein)dieren, zat hij binnen de kortste keren in heel veel besturen, zoals o.a. in het hoofdbestuur van de Nederlandse Bond van Sierduivenliefhebbersverenigingen, kortweg NBS genoemd. Met als voorzitter Dhr. J. Ritsema van Ikema.

Boven: Antwerpse Smierel en twee Nederlandse Helmduiven.

Rechts: Nederlandse Helmduif zwart, in de volière. Een schitterende duif.

Links: Bonte melkgeiten staan hier te wachten voor de staldeur. De geiten worden binnen op roosters gehouden op goten, die op bepaalde tijden moet worden schoongemaakt, waarna de mest naar volkstuinders toe gaat. De andere mestafvoer is (nog) geen probleem. De geiten zijn 'geblikt' (oormerken), maar volgend jaar wordt het mogelijk de schapen en geiten ook van een chip te voorzien. Toch is Ane daar geen voorstander van, omdat je dan zelf met een scanner de chip moet opzoeken en aflezen.

Onder: Kleurdwerg konijnen in rustekening; ze worden paarsgewijs gehouden - 2 voedsters of 2 rammen bij elkaar - en dat gaat prima.

De achterliggende gedachte is dat konijnen in groepsverband moeten leven. Ane vertelt dat om die reden voor paarden in de Zweedse wet is vastgelegd dat een paard niet alleen in een box mag staan; daar moet iets bij, een kameraad, dat kan een ander paard zijn, een ezel of een bijv. een geit. De konijnenhokken hebben een formaat van 40 cm bij 100 cm.

Links en rechtsonder: Krombekeenden in de hand gehouden om de typische kop en snavel te tonen. Ze zijn het gewend en hier wordt echt niet geknepen!

Links: Voor de foto mochten de Krombekeenden even op het gazon.

Rechts: De vijver voor de Krombekeenden waarvan het zwemwater dagelijks wordt aangevuld en ververs, d.m.v. een ingenieus systeem van leidingen vanuit opslagtanks die weer gevuld worden met opgevangen regenwater. Een doordacht, milieuvriendelijk en effectief systeem. Aan de rand staan verschillende kunststof broedonderkomens.

De Krombekeenden heeft hij al sinds 1978. Ze komen van Deelstra uit Cornjum (Friesland), die dit heel oude Nederlands ras in stand heeft weten te houden. Ook de familie Zuurbier uit Alkmaar is nog actief bezig met de fok van dit ras. Ane fokt ze met witborsttekening en op PTC+ Praktijkschool zijn nog witte en donkerwildkleur Krombekeenden. Voor de eenden is er helaas weinig belangstelling in het land. Dit jaar heeft Ane dan ook de productie drastisch moeten beperken, door de eieren regelmatig te rapen. Hij biedt zijn dieren op Marktplaats te koop aan en op Kleindierplaza, waarvan hij onlangs toch nog wat vraag kreeg, maar dat worden dan reserveringen voor volgend jaar.

Ane had het druk als keurmeester bij de sierduiven en bij de geiten. Zijn dagen waren vol, hij leefde bijna alleen voor de hobby. Maar dat veranderde toen hij tien jaar terug zijn huidige vrouw leerde kennen, toen moesten er keuzes gemaakt worden en stopte hij met

bijna al zijn bestuursfuncties. Zijn echtgenote heeft ook de nodige invloed gehad op het houden van de dieren, zij ziet er op toe dat het allemaal nog diervriendelijker en vooral natuurlijker gebeurt.

Links: De achtertuin met ruime speelmogelijkheden voor zijn kinderen. Op de achtergrond de hoenderverblijven.

Ondertussen was hij 25 jaar secretaris geweest van de geitenfokvereniging, met daarbij ook de nodige werkzaamheden in de provinciale en landelijke gelederen van de geitenbond. Daarnaast was hij ook 22 jaar

secretaris geweest van de Nederlandse Helmduivenclub, dus ook die functies werden afgebouwd. Maar in de praktijk heeft Ane zo'n bekendheid opgebouwd, dat menige speciaalclub nog zijn clubdagen bij hem thuis komt houden vanwege de centrale ligging, de gezelligheid en Ane zorgt nog altijd voor de benodigde kooien. De enige functies die zijn overgebleven, zijn het sierduivenkeurmeesterschap en het vice-voorzitterschap van de Keistadshow, de organisatie die jaarlijks een grote Nationale Sierduivenshow in Amersfoort organiseert. Dat brengt het gesprek op zijn relatie met de school het PTC+, waarvoor diverse tentoonstellingsorganisaties in de regio een beroep op hem deden voor het beschikbaar stellen van leerlingen, gedurende keurday om te assisteren bij de keurmeesters. Deze service kan echter niet meer verleend worden, er is geen ruimte meer voor in het modulaire lesrooster, wat door de cursisten wordt gevolgd. Jammer genoeg past die ondersteuning niet meer als leerdoel in het onderwijspakket, dus zijn die cursisten niet meer beschikbaar.

Rechts: Hoenderverblijven met uitloop en ook de bonte melkgeiten hebben er een plaatsje gevonden.

Hij woont met zijn gezin, vrouw en dochters aan de rand van Barneveld en nog steeds op een behoorlijk ruime locatie van 1600 m², met voldoende tussenruimte met de burens. Het is nu nog, volgens het bestemmingplan, 'agrarisch gebied met woonbestemming' maar dat zal de komende jaren wel gaan veranderen. Er liggen plannen klaar om het hele centrum van Barneveld te vernieuwen en ook hier alles vol te bouwen.

De hoenders nemen een heel bijzondere plaats bij Ane in, het zijn Friese hoenders en Friese krielen, die laatsten in bijna alle kleuren. Zo ook de Krombekeenden, die zijn echt uniek. Dat alles kwam echter in 2003 bij de preventieve ruiming vanwege de vogelpest, in reëel gevaar.

Ane: "Bij die vogelgriep ben ik na twee maanden spanning alsnog geruimd en alle kippen, inclusief de tientallen kuikens die ik op dat moment door eigen kloeken had laten uitbroeden en de eieren zijn toen meegenomen. Gelukkig werden de Krombekeenden vanwege hun specifieke status als authentiek ras gespaard. Weer gestart met dieren van liefhebbers welke in het verleden dieren van mij betrokken hadden. Een fokker had veel krielen over en omdat ik al veel vraag naar krielkippen had gehad, heb ik deze allemaal

meegenomen. Vanaf dat moment echter viel de vraag stil. Inmiddels had ik goudpel, zilverpel, citroenpel, zwart, blauw, wit en koekoek. Daaruit zijn inmiddels parelgrijze, parelgrijs-koekoek, goud, zilver- en citroenblauwpel en zilver geelpel gefokt."

Links:

Met excuses voor de schaduwwerking, die we door een onverwachte zon hier ondervonden.

Dit is een trio Friese krielen in parelgrijs, een (nog) niet erkende kleurslag.

Onder:

Dit is een trio Friese krielen in parelgrijskoekoek, (ook nog) niet erkend.

Toen Ane in 1977 bij de Praktijkschool werd aangesteld als praktijkleraar trof hij daar Friese Hoenders aan in de kleur citroenpel. Hans de Geus was toen medeverantwoordelijk voor de raskippen. Citroenpel bleek een niet erkende kleurslag te zijn en Ane's nieuwsgierigheid was gewekt. Bij een kennis uit Haren (Groningen) zag hij mooie Friese zilverpellen en deze werden gekocht.

Later werd er een citroenpel haan aan de zilverpel hennen gepaard met als gevolg mooie citroenpel

hennen en fokonzuiver zilverpel hanen. Ze waren in eerste instantie wat fijn van bouw, maar door selectie werd dit ieder jaar beter.

Links: Blauwe Friese kriel hen.

Inmiddels vielen er uit de zilverpel krielen ook citroenkleurige exemplaren, dus daar werd ook aan gewerkt. In die jaren was er nog weinig bekend over de citroenkleur en mede daarom werd Ane in 1983 uitgenodigd op het jaarlijkse congres van de hoenderkeurmeesters om de kleur te bespreken aan de hand van meegebrachte dieren.

Boven: In de eetkamer van de familie Visser hangen de gewonnen tegeltjes aan de muur. Stille getuigen van vele successen met veel kleurslagen op de Clubshows van de Friese Hoenklub.

In het zadelbehang en op de vleugels van de citroenpellen was de kleur goud nog opvallend aanwezig. Als wens werd destijds geformuleerd om te streven naar een egale kleur en niet te zwaar te tillen aan de wat donkerdere tinten. Na een jaar of vijf viel er plots een egaal gekleurde haan uit de dieren van Ane, die werd dan ook geëxposeerd. Toen hij had aangetoond dat het mogelijk was werd ook de wens veranderd in mogelijkheid.

Achteraf bleek dit dier echter een crèmekleurige zilverpel te zijn, want bij citroenpel hennen gaf hij alleen maar zilverpellen! Na drie pogingen zijn zowel de groten als de krielen eind jaren tachtig erkend in de citroenpel kleurslag. Zilverpellen worden altijd aangehouden omdat dat de enige kleur is die met citroenpel tot kleurbehoud leidt.

In Berltsum, het geboortedorp van Ane, woonde indertijd Sjoerd Hoogstra die de blauwe Friese kriel had weten te fokken door een grote blauwe te paren aan zwarte krielen en vervolgens op kleinheid te selecteren. Sjoerd is jaren secretaris geweest van de Friese Hoender Club en Ane kwam maandelijks bij hem over de vloer als hij in de weekenden bij zijn ouders was. Sjoerd z'n dieren kampten met geknepen starten en horizontale inplant van de staartpennen. Van hem heeft Ane dieren overgenomen en ze gekruist met

onverwante zwarte Friese krielen. Daar werd een stammetje van opgebouwd. Deze hebben aan de wieg gestaan bij het creëren van de blauwe Lakenvelder Krielen die ook door zijn inspanningen erkend werden. Deze werden uiteindelijk verkocht omdat ze hem te wild waren. Ook de blauwe Friese krielen deed hij weg, tot later bleek dat er bijna geen blauwen meer waren. Via blauwe Lakenvelder aan zwarte Friese krielen gepaard kreeg hij weer de blauwe terug.

Linksboven: Friese krielen in vele kleurslagen.

Rechts: Citroenpel Friese hoenders.

Ane:

"Op de clubshow zag je een aantal jaren geleden geen witte en koekoekkleurige krielen meer. Via een broer van Sjoerd Hoogstra kon ik nog aan een koekoekkleurig haantje komen en heb daarmee weer een stammetje opgebouwd.

Momenteel heb ik zo'n honderd hanen en hennen groot en kriel. Voor de fok per

kleurslag minimaal 2 hanen en vier hennen is mijn uitgangspunt. Bij de groten minimaal 3 hanen en 8 hennen om wat breedte te krijgen in verwantschap. Ik houd geen administratie bij van de afstamming. Per jaar fokte ik tussen de 2 à 3 honderd kuikens. Op 4 weken selecteer ik al bij de haantjes, 1 haan op 2 hennetjes. Ze mogen blijven wanneer ze er nog goed uitzien. Mijn ervaring is dat ze meestal niet ouder worden dan 5 jaar. Zwart, blauw, parelgrijs, koekoek en parelgrijskoekoek kruis ik door elkaar om kopversierselen, kleur en vitaliteit te verbeteren of op peil te houden. Afgelopen jaar heb ik veel broedse hennen ingezet en dat is mij prima bevallen. Vanaf april zet ik er eerst een aantal op vier Krombekeieren om ze vervolgens hun eigen eieren uit te laten broeden en de kuikens op te voeren. Het komende jaar wil ik hier nog meer gebruik van maken. Daarnaast leg ik ook 100 tot 150 eieren in de broedmachine"

"Ik show met oude en jonge dieren op Gallinova, Waterpoort, Avicorni, Noordshow en Kleindierexpo. Meestal met 10 exemplaren, op de Clubshow te Sneek met 30. De Clubshow is al sinds mensenheugenis in Sneek en de Noordshow is de belangrijkste daarna; er worden extra prijzen uitgezet door de Friesche Hoenderclub."

"Toen BSE bedreigend werd, mocht er geen dierlijk product meer in het mengvoer voorkomen. Bij mij zag ik veel meer kannibalisme optreden en schreef dit toe aan te weinig dierlijke producten in het voer. Eerst ben ik verkruidde, hardgekookte eieren gaan toevoegen aan het opfokmeel, daarna gebruikte ik geweekte hondenbrokjes. Dit laatste is eenvoudiger en ik had de indruk dat het goed werkte. Later bleek dat de fabrikant het voer

dusdanig samen kon stellen dat het niet meer nodig was. Tegenwoordig broed ik eind maart en april, soms nog in mei. Voorheen was dit een maand vroeger."

Uiteindelijk gaan overproductie en uitgeselecteerde dieren met de koopman mee. Voordeel is dat hij hierdoor minder geloop aan huis heeft van publiek; ze worden in één keer meegenomen en hij krijgt er nog redelijke prijs voor. De mooiste ereprijs die Ane ooit op een show gewonnen heeft, was die voor de mooiste citroenpel krielhaan en krielhen op de Clubshow van de Friesche Hoenderclub te Sneek. Dit laatste geeft Ane de gelegenheid om op te merken dat hij ook nog altijd grote citroenpellen fokt, wat in ons gesprek nauwelijks aan bod is gekomen!

De dagelijkse verzorging van al deze dieren rond het huis kost hem dagelijks ca 2 uur. Daarboven komt nog de tijd voor uitmesten, selecteren, enz.

Met dank voor het gastvrije onthaal, de tijd die hiervoor was vrijgemaakt en voor alle informatie die we kregen van Ane Visser, over de beleving van zijn hobby, waarmee hij ook via zijn werk als praktijkleraar bij de PTC+ zo nauw betrokken is.

Ter afsluiting noemen we enkele speciaalclubs van rassen die hiervoor ter sprake kwamen en waarbij u terecht kunt voor aanvullende informatie.

Antwerpse Smierelclub

J.D. van Doorn, Postbus 253, 4330 AG Middelburg, tel.: 0118-636309.

Nederlandse Brünner Kropper Club

Jouke van de Siepkamp, Violier 9, 3434 HE Nieuwegein, tel.: 030-6064308.

brunner@casema.nl

Schoonheidspostduivenclub

S. de Bruine, Burg. Dusarduynstraat 7, 4551 SV Sas van Gent, tel.: 0115-453003.

<http://spc.sierduif.nl>

Fokkersvereniging van Nederlandse Tuimelaars

R.J. Slikker, J. de Ruitersstraat 2, 8561 GG Balk, tel.: 0514-602662.

<http://www.sierduif.nl/ned-tuimelaars>

Friese Hoenderclub

Waarn. Secretaris: K. van der Hoek, Wapenveld, tel.: 038-3759545.

<http://friesehoenderclub.nl>